

Svar på spørgsmål om asbest fra Københavns Kommune

- **Hvor farligt er asbest?**

Asbest er en samlet betegnelse for en type mineraler, der forekommer naturligt som fiberbundter, og som er bøjelige, men samtidig meget stærke og hårdføre ved høje temperaturer samt ved syre- og basepåvirkning.

Asbest er blevet brugt til asbestcement, f.eks. i eternittage. Desuden er det blevet brugt hyppigt på skibsværfter, i byggebranchen, som isoleringsmateriale og som bremsebelægninger på biler og tog.

Asbeststøv er farligt. Asbeststøvet kan være årsag til visse kræftsygdomme, som først viser sig mange år efter, man har været udsat for det.

Asbest kan forårsage følgende sygdomme:

1. Fortykkelser på lungehinden (pleura plaques)
2. Lungeasbestose
3. Lungekræft
4. Lungehindekræft (såkaldt mesotheliom)

Fortykkelser på lungehinden kan opstå efter beskeden asbestudsættelse men er ikke en egentlig sygdom. Det er en tilstand der typisk opdages tilfældigt i forbindelse med anden undersøgelse. Lungeasbestose og lungekræft kræver en betydelig udsættelse for asbest. Der vil være tale om mennesker der har arbejdet med asbest i en årrække, fx ansatte på Eternitfabrikken i Ålborg.

Lungehindekræft kan opstå selv ved en sparsom udsættelse for asbest. Det er en sjældent forekommende sygdom (omkring 150 tilfælde om året i hele Danmark), som oftest først kommer 30-50 år efter, at man har været i kontakt med asbest.

- **Hvornår er asbest farligt (evt. med graduering inde-ude, berøring-indånding..)**

Asbest er i dag forbudt at fremstille, importere og anvende. Eksponering for asbest vil derfor i dag i de allerfleste tilfælde være begrænset både med tanke på mængde og varighed. Den eksponering for asbest vi har set før i tiden hvor enkelte personer blev udsat for store mængder asbest igennem en årrække og hvor denne udsættelse både kunne forårsage lungecancer og andre lungesygdomme eksisterer ikke længere. I dag er det mindre eksponeringer for asbest vi ser, som dog kan forårsage lungehindekræft i sjældne tilfælde. Man kender ikke den præcise nedre grænse for asbesteksponering, der kan medføre en forøget risiko.

Bygningsmaterialer som er lavet af asbest men er intakte (forseglede) udgør ikke en helbredsmæssig risiko da de ikke afgiver fibre til luften. Det er først når materialet bliver beskadiget eller smuldrer og afgiver fibre, at den helbredsmæssige risiko eksisterer. Det er derfor, at asbestholdige byggematerialer skal fjernes af særligt uddannede og beskyttede personer.

Det er selve indånding af asbestfibre som er af størst betydning for helbredet. Indtag af asbest igennem munden kan også være af betydning for udvikling af sygdom. At man kommer i kontakt med asbest med huden er ikke af betydning.

- **Hvad betyder det for mit barn: lang sigt – kort sigt?**

På kort sigt betyder en mindre eksponering for asbest ingenting. Barnet vil ikke udvikle symptomer eller sygdom på baggrund af dette.

På længere sigt (30 til 50 år efter) kan eksponering for selv mindre mængder asbest forårsage lungehindekræft. Sygdommen er dog sjældent forekommende. Sygdommen er også sjælden blandt personer der har været betydelig asbestudsatte, fx ansatte på Eternitfabrikken i Ålborg. Vi ved imidlertid, at børn der i Ålborg har gået i skole tæt på Eternitfabrikken har en øget relativ risiko for lungehindekræft i voksenliv, sammenlignet med børn der har gået i skole længere væk. Der er dog fortsat tale om yderst få tilfælde, men altså lidt flere i forhold til børn som har gået i skole længere væk. Det enkelte barns absolutte risiko for at udvikle lungehindekræft var således meget lille.

Børn der har gået i skole tæt på Eternitfabrikken er udsat for væsentlig større mængder asbest og over væsentlig længere tid end børn som bliver eksponeret for asbest ved et uheld i dag i Danmark.

- **Hvordan kan jeg finde ud af om mit barn har asbest i sig?**

Det er ikke muligt at tage for eksempel en blodprøve eller en pusteprov med henblik på at finde ud af, om dit barn har været udsat for asbest.

Pga. de mange eternittage og i det hele taget asbestholdige byggematerialer kan vi ikke undgå i et vist omfang alle at udsættes for asbestfibre i indåndingsluften i hverdagen. Vi har derfor alle en vis – men meget lille – risiko for asbestbetinget sygdom.

- **Skal mit barn undersøges – eller hvornår skal mit barn undersøges?**

Dit barn skal ikke undersøges på baggrund af en mindre asbest-eksponering. Der er ikke specifikke undersøgelser der kan afsløre eller forudsige udvikling af en eventuel sygdom.

Der eksisterer hellere ikke undersøgelser der kan sige noget om den enkelte persons risiko for at udvikle lungehindekræft efter en udsættelse for asbest.

- **Hvem undersøger personer for asbest?**

Følger efter asbesteksponering kan ind i mellem ses hos voksne, da der går tid fra man udsættes for asbest til man udvikler eventuel sygdom.

Symptomer på lungehindekræft kan være vejtrækningsbesvær, hoste eller smerter i brystet. Det vil typisk starte med at praktiserende læge tager et røntgenbillede af dine lunger og senere henviser til en lungemedicinsk afdeling på sygehuset, med henblik på nærmere udredning. En arbejds- og miljømedicinsk afdeling kan vurdere, om sygdommen er forårsaget af tidligere asbestudsættelse.

- **Hvad skal jeg gøre, hvis mit barn bliver syg med fx hoste?**

Hvis dit barn har symptomer fra luftvejene (hoste, vejtrækningsbesvær), skal du forholde dig som du ellers plejer og tage til lægen hvis du er bekymret. Lægen vil undersøge og eventuelt behandle dit barn på samme måde som man ellers ville gøre. En eventuel asbestudsættelse vil ikke medføre akutte symptomer.

- **Kan jeg gøre noget for at forbedre situationen for mit barn?**

Der er ikke noget du kan gøre, som kan fjerne eventuelle indåndede asbestfibre eller ændre på risikoen for senere sygdom.

Hvis et barn har været udsat for asbest i forbindelse med en lokal forurening skal forureningen saneres, så man undgår at barnet bliver yderligere eksponeret.

- **Hvem har ansvaret, hvis mit barn bliver syg på grund af asbest på legepladsen?**

Hvis dit barn udvikler sygdom i voksen alder som kan relateres til en udsættelse for asbest tidligere i livet, vil en lungemedicinsk afdeling tage ansvar for udredningen og behandlingen.

Der er aktuelt ikke mulighed for godtgørelse hvis man har været eksponeret for asbest i forbindelse med en lokal forurening (<https://www.cancer.dk/hjaelp-vi-den/fakta-om-kraeft/aarsager-til-kraeft/asbest/>)

- **Hvem kan jeg kontakte, hvis jeg er nervøs for mit barns helbred?**

Hvis du er bekymret for dit barns helbred skal du kontakte alment praktiserende læge.